

Sygn. akt VI Ga 41/13

POSTANOWIENIE

Dnia 21 maja 2013 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu Wydział VI Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Jerzy P. Naworski (spr.)

Sędziowie: SO Mirosława Białocerkiewicz, SO Zbigniew Krepski

Protokolant starszy sekretarz sądowy Dorota Kwiatkowska

po rozpoznaniu w dniu 21 maja 2013 r. w Toruniu

na rozprawie

sprawy z wniosku (...) w N. na Cyprze

o ustanowienie kuratora dla (...) sp. z o.o. we W.

na skutek apelacji wnioskodawcy od postanowienia Sądu Rejonowego w Toruniu z dnia 11 lutego 2013r., sygn. akt TO.VII Ns-Rej KRS (...)

postanawia

oddalić apelację

Sygn. akt VI Ga 41/13

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 11 lutego 2013 r. Sąd Rejonowy w Toruniu VII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego (Sąd rejestrowy) w sprawie z wniosku (...) w N. na Cyprze o ustanowienie kuratora dla (...) sp. z o.o. we W. (dalej jako spółka) oddalił wniosek.

Sąd ten wskazał, że wnioskodawca jest jedynym wspólnikiem spółki. Na mocy uchwał Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników z dnia 11 października 2012 r. odwołano dotychczasowy zarząd spółki i nie powołano nowych członków tego organu. Wniosek o ustanowienie kuratora jest zdaniem Sądu pierwszej instancji nieuzasadniony w świetle art. 42 § 1 i 2 k.c. Z treści § 2 tego artykułu wynika, że kurator winien podjąć czynności zmierzające do tego, aby organ był powołany w sposób prawidłowy. Kurator nie ma jednak prawa do powołania tego organu i nie może zastępować podmiotów uprawnionych do powoływania organów. Hipoteza art. 42 § 1 k.c. jest, jak podkreślił ten Sąd odwołując się do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2004, III CK 249/03, OSNC 2005, nr 5, poz. 87, dalej jako postanowienie SN z dnia 7 maja 2004 r.), spełniona dopiero wówczas, gdy nie ma organów ustawowych zdolnych do powołania zarządu. Nie ma podstaw do uznania, że istnieje przeszkoda w odbyciu zgromadzenia wspólników spółki bądź w podjęciu uchwały o powołaniu członków zarządu. W sytuacji, gdy problem sprowadza się wyłącznie do znalezienia kandydata na prezesa zarządu, brak jest w oceni Sądu a quo podstaw do ustanowienia kuratora, gdyż jego rola sprowadzałaby się do zastąpienia wspólnika w wykonaniu przysługujących mu uprawnień (k. 1358).

W apelacji na to postanowienie wnioskodawca zarzucił mu naruszenie art. 42 § 1 w zw. z art. 201 k.s.h. przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, że kuratelę można ustanowić tylko wtedy, gdy spółka nie ma organów ustawowych zdolnych dowołania zarządu, podczas gdy zgodnie z dyspozycją tego pierwszego

przepisu przesłanką ustanowienia kurateli dla osoby prawnej jest brak organów powołanych do prowadzenia spraw osoby prawnej, a stosownie do art. 201 k.s.h. organem prowadzącym bieżące sprawy spółki jest zarząd. Wskazując na tę podstawę apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i uwzględnienie wniosku.

W uzasadnieniu apelacji skarżący podkreślił, że pogląd Sądu pierwszej instancji nie znajduje oparcia w treści art. 42 § 1 k.c., który dla ustanowienia kurateli nie przewiduje żadnych dodatkowych wymogów poza tym, by spółka była pozbawiona możliwości prowadzenia swoich praw z braku powołanych do tego organów. Dlatego też w razie powzięcia przez właściwy sąd informacji o spełnieniu tej przesłanki, powinien on wszcząć z urzędu postępowanie w przedmiocie powołania kuratora niezależnie od tego, czy wspólnicy spółki podjęli uprzednio jakiegokolwiek starania celem rozwiązania problemu. Logiczną konsekwencją uznania braku zarządu za warunek ustanowienia kuratora jest przyjęcie, że powołany przez sąd kurator powinien w pierwszej kolejności postarać się o ustanowienie organu, co stanowi podstawowy cel kurateli, a jego osiągnięcie czyni zbędnymi dalsze działania sanacyjne. Właśnie powołania kuratora w celu ustanowienia zarządu spółki domagał się wnioskodawca (k. 361-364).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Naruszenie prawa materialnego może nastąpić w dwojaki sposób: przez błędną wykładnię albo niewłaściwe zastosowanie. W tym drugim przypadku w rachubę wchodzi wadliwy wybór normy prawnej lub mylna subsumcja. Jak widać obie postaci naruszenia prawa materialnego nie mogą występować jednocześnie.

Skarżący zarzuca naruszenia art. 42 § 1 k.c. w zw. z art. 201 k.s.h. przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie. Jasne jest jednak, że w istocie chodzi mu o błędną wykładnię pierwszego z nich. Jak należy sądzić, akcentowany przez apelującego związek art. 42 § 1 k.c. z art. 201 § 1 k.s.h., zgodnie z którym zarząd spółki z o.o. prowadzi sprawy spółki i ją reprezentuje, występuje tylko w tym sensie, że - jak twierdzi skarżący - brak tego organu wypełnia hipotezę pierwszego z wymienionych unormowań.

Istota problemu, przeniesiona na etap postępowania apelacyjnego, sprowadza się zatem do odpowiedzi na pytanie, czy wskazana przez skarżącego sytuacja stanowi wystarczającą przesłankę ustanowienia przez sąd rejestrowy kuratora dla spółki z o.o., czy też jest ona spełniona dopiero wówczas, gdy, jak przyjął Sąd rejestrowy, nie ma także organów ustawowych zdolnych do powołania zarządu?

Tylko prima facie trafne jest stanowisko skarżącego. Przemawia bowiem za nim literalne brzmienie art. 42 § 1 k.c. Według *verbae legis* sąd ustanawia kuratora dla osoby prawnej, jeżeli nie może ona prowadzić swoich spraw „z braku powołanych do tego organów”. Wbrew pozorom „prowadzenie spraw” spółki z o.o. nie może być rozumiane w znaczeniu, jakie temu pojęciu nadaje art. 201 § 1 k.s.h. i ograniczone do stosunków wewnętrznych (*forum internum*), lecz konieczne jest ujęcie szersze, obejmujące także reprezentację spółki (*forum externum*). Z reguły chodzi o brak organu zarządzającego, którym w przypadku spółki z o.o. jest zarząd o kompetencjach określonych ogólnie art. 201 § 1 k.s.h. Ponieważ w przepisie jest mowa nie o „organie”, lecz o „organach” wykluczyć nie można także braku innego organu, jeżeli może on w szczególnych sytuacjach zastępować zarząd (np. radę nadzorczą, jeżeli z mocy umowy spółki może delegować swoich członków do pełnienia funkcji członków zarządu (art. 220 k.s.h)).

Wykładnia art. 42 § 1 k.c. nie może ograniczać się do bezpośredniego rozumienia tylko tego przepisu. Jego interpretacja musi uwzględniać ściśle z nim związany paragraf drugi art. 42 k.c., zgodnie z którym kurator powinien postarać się niezwłocznie o powołanie organów osoby prawnej, a w razie potrzeby o jej likwidację. Przepis ten, choć ogólnikowy i niejednoznaczny w kwestii odpowiedzi o pytanie o kompetencje kuratora ustanowionego przez sąd, nie pozostawia jednak wątpliwości, że nie przejmuje on funkcji zarządu, a tym samym nie jest uprawniony do zwykłych czynności tego organu, w tym do zwołania zgromadzenia wspólników. Jak trafnie podkreślił SN w uzasadnieniu postanowienia z dnia 7 maja 2004 r., odmienna wykładnia tego unormowania nie może być zaakceptowana, nie daje się bowiem pogodzić z zadaniami kuratora określonymi zwrotem ustawowym „postarać się niezwłocznie”. Kurator ma zatem podjąć wszystkie dopuszczalne działania, aby osoba prawna mogła działać przez swoje organy w sposób przewidziany w ustawie i w opartym na niej statucie, jak wymaga tego przepis art. 38 k.c., lecz nie może zastępować tego organu. Przyznanie kuratorowi w takiej jednak sytuacji wszystkich zwykłych funkcji organu zarządzającego

oznaczałoby reaktywowanie spółki w ułomnym kształcie. Uprawniony jest w związku z tym wniosek, że art. 42 § 2 k.c. zakreśla kompetencje kuratora do czynności w nim wskazanych z podkreśleniem niezwłoczności wyrażającej rationem legis unormowania.

Daje on asumpt do kolejnego pytania, czy w świetle art. 42 § 1 k.c., wystarczającym warunkiem ustanowienia kuratora jest brak zarządu w razie istnienia organu uprawnionego do powołania członków tego organu w zwykłym trybie? Odpowiedział na nie przecząco Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 7 maja 2004 r. podkreślając na gruncie spółki akcyjnej, że hipoteza art. 42 § 1 k.c. jest spełniona dopiero wówczas, gdy nie ma organów ustawowych (statutowych) zdolnych do powołania zarządu.

Przedstawioną wykładnię unormowania należy uznać za prawidłową i odnoszącą się także do spółki z o.o., a jej poprawność potwierdza stan faktyczny występujący w rozpoznawanej sprawie. Wnioskodawca jest jedynym wspólnikiem spółki, dla której domaga się ustanowienia kuratora, a ponieważ umowa nie stanowi inaczej jest on w świetle art. 201 § 4 k.s.h. uprawniony do powołania zarządu. Nawet gdyby uznać, inaczej niż Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 7 maja 2004 r., że kurator jest władny do zwołania zgromadzenia wspólników, to in concreto jego ustanowienie przez sąd rejestrowy miałyby się z celem, skoro zgromadzenie wspólników spółki tworzy zarząd wnioskodawcy. Zasadnie zatem Sąd rejestrowy oddalił wniosek.

Z tych wszystkich względów zarzut błędnej wykładni art. 42 § 1 k.c. jest chybiony, a apelacja bezzasadna. W związku z tym należało ją oddalić na podstawie art. 385 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

(...)

1. (...),

2. (...)

T. (...)

Teza:

Hipoteza art. 42 § 1 k.c. jest spełniona dopiero wówczas, gdy nie ma organów lub osób zdolnych do powołania zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Nawet gdyby uznać, że kurator, o którym mowa w tym przepisie, jest uprawniony do zwołania zgromadzenia wspólników, to jego ustanowienie przez sąd rejestrowy miałyby się z celem w sytuacji, w której wnioskodawca domagający się ustanowienia kuratora dla tej spółki jest jej jedynym wspólnikiem.